

Zeister Historisch Genootschap

Nieuwsbrief

Zomer 2014

In deze Nieuwsbrief:

- Van de voorzitter
- Van de Poll-lezing op 9 september 2014
- Gratis Dvd met 43 jaargangen van *Seijst*
- Najaarslezing: *Wegh der Weegen* op 8 oktober 2014

Agenda:

Maandag 8 september 2014:
Van de Poll-lezing

Zaterdag 13 september 2014:
Open Monumentendag

Zaterdag 4 oktober 2014: Dag van het Religieus Erfgoed

Woensdag 8 oktober 2014: Najaarslezing ZHG

Maandag 6 oktober 2014: 20.00 uur najaarsfilm in Figi

Van de voorzitter

Op 21 juli 2014 is het Geschiedenishuis gesloten. De archiefcommissie heeft haar laatste werkzaamheden verricht en nog even nagepraat.

Daarna zijn we met elkaar naar onze nieuwe onderkomens op Het Rond gegaan om alvast eens te kijken waar de werkzaamheden op de eerste dinsdag van september zullen worden voortgezet. Zoals u in de speciale editie van de Nieuwsbrief hebt gelezen, zijn de handtekeningen gezet en kan het ZHG naar het gemeentearchief verhuizen. Daarmee zijn we hard bezig. Penningmeester JanHein Heimel heeft een verhuisplan opgesteld, waarin hij vooral zichzelf veel taken gaf.

Hij zaagt en timmert om het meubilair pasklaar te maken. Hij maakt een verhuisjournaal om iedereen op de hoogte te houden van de vorderingen. Een citaat daaruit: *Fotocollectie als eerste overgebracht naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats, dankzij een grote inzet van Arie Moolenaar daarbij geholpen door Kees Breunesse zijn 242 dozen met de ZHG-foto's als eerste collectie verhuisd.*

**Zeister
Historisch
Genootschap**

**Het Rond 2
3701 HS Zeist
Historisch
Informatiepunt**

**Postadres:
Postbus 342
3700 AH Zeist**

**Telefoon:
(030) 6916388**

**E-mail: info@
zeist-historie.nl**

**Website:
www.zeist-
historie.nl**

**ANBI-beschikking
Nummer 55 537**

**ZHG vanaf
september te
bezoeken in het
Historisch
Informatiepunt
op:**

**Dinsdagmorgen
10:00 - 12:00 uur**

Omdat er geen catalogus was van de dozen en al helemaal niet van de inhoud heeft Arie eerst een lijst gemaakt van de titels van alle dozen.

Arie Moolenaar druk bezig met het inventariseren en vastleggen van het fotoarchief, voorafgaand aan de verhuizing

Het gaat dan om straatnamen, namen van buitenplaatsen en onderwerpen als scholen, verkeer e.d. Ook zijn er tientallen dozen met foto's van Zeistenaren alfabetisch gesorteerd. Vervolgens heeft hij per doos van alle foto's één totaalfoto gemaakt. In sommige dozen zitten enkele foto's, in andere dozen tientallen. Na dit enorme werk gingen alle 242 dozen (met circa 4.000 - 5.000 foto's) naar het Rond.

Flora de Vrijer en Arie Moolenaar dragen de eerste doos naar binnen in het nieuwe ZHG-depot

Er is helaas ook al tegenslag: een deel van de collectie moet worden 'behandeld' vanwege de aanwezigheid van schimmels en beestjes: de boeken, de 100.000 krantenknipsels en de schilderijen. Ongedierte wordt niet getolereerd in de professionele omgeving van de gemeentelijke archiefbewaarplaats (GAB). Ook een deel van de gemeentelijke collectie wordt behandeld.

**Donateursbijdrage
2012:
minimumbijdrage
is € 18,00 per
jaar, maar meer
mag natuurlijk
ook.
U krijgt er veel
voor terug.**

DONATEURS WERVEN DONATEURS

Donateurs zijn erg belangrijk voor ons. Samen werken we hard aan het bewaren en in stand houden van het historisch cultureel erfgoed van Zeist. Financiële bijdragen van de donateurs zijn de grootste bron van inkomsten; daarna een subsidie van de Gemeente Zeist. We hebben veel plannen, die we alleen kunnen uitvoeren met voldoende inkomsten.

Help ons en werf een donateur. Elke nieuwe donateur kan in 'Het Geschiedenishuis' een historische verrassing uitzoeken.

Onze boeken, knipsels en schilderijen worden op de Middellaan opgehaald en worden eind augustus op het Rond afgeleverd. De archieven, de prenten, de foto's en de kaarten zijn goed bevonden.

Het ZHG op het Rond

Op de eerste dinsdagmorgen van september bent u allen weer welkom met uw vragen, uw verhalen of uw giften op het Rond. Het ZHG is dan te vinden tegenover de studiezaal, in het Historisch Informatie Punt. Voor onderzoek kunt u dan terecht in de studiezaal en met vragen voor het gemeentearchief. Wij gaan ervan uit dat al snel de meerwaarde van een gezamenlijke huisvesting merkbaar zal zijn.

Onze activiteiten

De eigen activiteiten van ons Genootschap vinden onverminderd doorgang. Het Historisch Café mag zich hoe langer hoe meer verheugen in een grote belangstelling.

Op 28 juli schetste de heer Gerard van Delft in kort bestek de geschiedenis van de gemeentelijke begraafplaats. Daarbij benadrukte hij tevens het belang om met name familiegraven goed naar de rechten te kijken, graven kunnen anders zomaar geruimd worden.

Het ZHG participeert ook in de commissie Open Monumentendag, deze dag is op 13 september 2014, het programma kunt u lezen in Seijst 2014-III dat eind augustus verschijnt. Meer informatie op www.hetgeheugenvanzeist.nl

Verder is het ZHG betrokken bij de Dag van Religieus Erfgoed Zeist (DREZ). Op zaterdag 4 oktober 2014 openen 17 kerken in Zeist hun deuren, elk met een eigen programma en speciale aandacht voor de torens.

Via onze website kunt u nu ook gemakkelijk per e-mail een boek of dvd bestellen. Zie www.zeist-historie.nl

*Heeft u vragen,
opmerkingen
en/of suggesties?*

*Aarzel niet om ze
te melden, per
E-mail:*

*info@
zeist-historie.nl*

*of telefonisch op
nummer:*

030 - 69 56 311

Medewerkers

We zijn blij te kunnen mededelen dat we weer een eigen fotograaf hebben met de komst van Floran van Poecke.

Vragen of Opmerkingen?

Zo ja dan nodigen u van harte uit contact met ons op te nemen, het kan via de e-mail: info@zeist-historie.nl of telefonisch 030 - 69 56 311.

Openstelling

Vanaf 2 september 2014 iedere dinsdag van 10.00 – 12.00 uur, dan in het HIP, het Rond. Nader bericht volgt over de zaterdagopenstellingen. U bent zoals altijd van harte welkom.

Namens het bestuur
Flora de Vrijer, voorzitter

Van de Poll-lezing op maandag 8 september 2014: Vluchtelingen en krijgsgevangenen in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog

De aanstaande Van de Poll-lezing sluit prachtig op aan op onze indrukwekkende tentoonstelling *Kamp van Zeist en de Belgische vluchtelingen* (zie boven). Evelyn de Roodt, auteur van ‘Oorlogsgasten’, vertelt over de Belgische vluchtelingen in Nederland en de centrale rol die ‘Belgenhoofdstad’ Amersfoort en de omliggende regio in hun opvang speelden.

In augustus 1914 stoten Duitse troepen via België snel door richting Noord-Frankrijk. Nederland was neutraal, maar het leger stond paraat om het land te verdedigen. Na de Duitse inval zochten meer dan een miljoen Belgische vluchtelingen een veilig heenkomen in Nederland. Gevluchte militairen werden ontwapend en geïnterneerd. In de provincie Utrecht gebeurde dat in kamp Amersfoort en kamp Zeist. Zo werd het neutrale Nederland een toevluchtsoord voor ruim een miljoen Belgische burgers en uitgeweken militairen en voor Duitse deserteurs en ontsnapte of uitgewisselde Britse en Duitse krijgsgevangenen. Bestuurders en bevolking moesten al die ‘oorlogsgasten’ onder moeilijke omstandigheden een veilig en menswaardig bestaan bieden. Door de ligging van een aantal internerings- en gezinskampen voor Belgische militairen kon Amersfoort uitgroeien tot de officiële

‘Belgenhoofdstad’ van Nederland. Mevrouw de Roodt zal ingaan op de vaak bizarre lotgevallen van al die Belgen in Nederland, met aandacht voor hun eigen lief en leed, de wisselende houding van de Nederlandse bevolking en de vaak verrassende maatregelen van de overheid. Een uniek en fascinerend hoofdstuk uit de Nederlandse geschiedenis.

Wij heten u graag met velen van harte welkom op **maandagavond 8 september** om 20:00 uur. in de kantine van het **Openbaar Zeister Lyceum** op het landgoed Schoonoord. De Van de Poll-lezing is gratis toegankelijk. Een kwartier voor aanvang staat de koffie en/of thee al voor u klaar. Met de auto is de school bereikbaar via de Zinzendorflaan en Blikkenburgerlaan. Parkeren na de hoofdingang, dan rechtdoor naar de kantine.

Tentoonstelling in september/oktober:

Kamp van Zeist en de Belgische vluchtelingen

In het najaar kunt u een tentoonstelling bezoeken in Slot Zeist die is gewijd aan de Belgische vluchtelingen die tijdens de Eerste Wereldoorlog bivakkeerden in Zeist en omgeving.

De tentoonstelling loopt van 13 september t/m 12 oktober 2014, in Slot Zeist aan de Zinzendorflaan 1.

In de provincie Utrecht werden meer dan 10.000 Belgische vluchtelingen opgevangen. In Zeist arriveerden de eersten op 10 oktober 1914. Aanvankelijk zorgden burgers voor opvang in particuliere woningen. Vervolgens kwamen er opvangkampen op verschillende locaties. Zo kwam in Zeist/Soesterberg voor de Belgische militairen een houten stad ‘Kamp van Zeist’. En in Soesterberg werd het vrouwenkamp ‘Albertsdorp’ gebouwd. De naam Kamp van Zeist was niet nieuw. In 1672 was het hoofdkwartier van Lodewijk XIV in Zeist gelegerd. Door de eeuwen heen waren er op verschillende locaties militaire terreinen met de naam Kamp van Zeist. Nu bestaat deze naam voor het centrum van gedetineerden en vluchtelingen. De tentoonstelling belicht het dagelijkse leven van de Belgische oorlogsgasten in de Eerste Wereldoorlog. Wie waren zij, hoe leefden zij en waarmee waren zij bezig? De dagbesteding was ook educatief gericht; geïnterneerden konden een vak leren.

Een aantal bleek een groot talent voor houtbewerken te bezitten. Fraaie staaltjes van dit vakmanschap zijn op de tentoonstelling te bewonderen, naast krantenartikelen en brieven, kaarten en foto's en vele andere voorwerpen.

Oproep

De tentoonstellingscommissie doet een oproep aan onze donateurs om zich te melden wanneer men weet heeft van voorouders of bekenden die in het Kamp van Zeist 1914-1918 hebben gezeten. Mogelijk zijn hun belevenissen overgeleverd. Welkom zijn ook herinneringsobjecten uit die tijd (b.v. kistjes, sieraden, brieven, dagboeken, tekeningen, foto's etc.). Neemt u als u denkt op deze manier iets aan de tentoonstelling te kunnen bijdragen alstublieft contact op via info@zeist-historie.nl of 030 6955033.

Woensdag 8 oktober 2014:

Najaarslezing Zeister Historisch Genootschap

Het was de bedoeling u opnieuw uit te nodigen voor een excursie naar de buitenplaats Beukbergen een kenmerkende historische locatie aan de Amersfoortseweg in Huis ter Heide. In de komende maanden is er ter plaatse onvoldoende menskracht beschikbaar voor het begeleiden van een rondleiding. Mogelijk volgend jaar ?

Het alternatief dat wij bieden is een lezing over de *Wegh der Weegen*. De Stichting W.d.W. - vorig jaar opgericht op initiatief van de Provincie Utrecht - richt zich op het vergroten van de bekendheid en de beleving van de cultuurhistorische aspecten en andere waarden van de W.d.W.. De voorzitter van de 'Stichting Wegh der Weegen', de heer H. Voorberg uit Bosch en Duin, verzorgt de lezing.

De Wegh is uniek door zowel zijn geschiedenis als zijn ontwerp. De aanleg van deze elf km. lange en in oorsprong kaarsrechte, classicistische weg was het initiatief van de stad Amersfoort en de Staten Utrecht. Midden 17^e eeuw was er behoefte aan een betere verbinding tussen Utrecht en het kleine maar rijke Amersfoort. Jacob van Campen (bouwmeester van o.m. het Paleis op de Dam) ontwierp de weg, die door dichters is bezongen als de *Wegh der Weegen*.

De weg diende zelfs als voorbeeld voor de Parijse Avenue des Champs-Élysées en Unter den Linden in Berlijn.

Van Campen paste 'klassieke' afmetingen en proporties op rigide wijze toe. Er werden 'vakken' langs de weg uitgegeven van exact gelijke maat (376 m breed en half zo diep), waarop landhuizen moesten verrijzen, zoals die langs de Vecht. Men kreeg de grond gratis, mits elke eigenaar zijn deel van de weg aanlegde en onderhield.

Wanneer, waar en hoe laat ontmoeten we elkaar ?

Woensdag 8 okt. in het Lichtpunt (naast de Nieuwe kerk aan de Boulevard, om 20.00 uur.

20.00 uur - ontvangst en welkom

20.05 uur - inleiding en presentatie door dhr. H. Voorberg

20.45 uur - pauze - koffie of thee

21.00 uur - vervolg lezing

21.30 uur - afsluiting en ieder gaat 'zijns weegs'

Het maximaal aantal bezoekers bedraagt 75 personen. Plaatsing in volgorde van binnengekomen betaling à € 5,00 p.p. (inclusief pausedrankje) over te maken op:

rek. nr. NL96INGB0002967656 t.n.v. ZHG excursiecommissie te Zeist

Inschrijving sluit op 27 september 2014. Bij overschrijving ontvangen niet-ingedeelden het reeds betaalde bedrag z.s.m. terug.

Er is voldoende parkeergelegenheid in de lanen rond de kerk.

Gratis Dvd met 43 jaargangen van *Seijst*

Wij brengen nogmaals graag onder uw aandacht dat het bestuur van het Zeister Historisch Genootschap heeft besloten om ter gelegenheid van de inhuizing in het gemeentehuis een Dvd uit te geven met daarop, in digitale vorm, alle verschenen jaargangen (1971 t/m 2013) van het historisch kwartaalschrift van de stichting.

In 1971 verscheen het eerste nummer van het bulletin van de Van de Poll Stichting. Sinds 1983 luidt de naam 'Seijst.'

Op de Dvd is elke jaargang (in PDF-format) door te bladeren en doorzoekbaar. Alle 43 jaargangen zijn tegelijk te doorzoeken op trefwoord. Er zijn ook allerlei overzichten opgenomen uit de historie van de van de Poll Stichting / Zeister Historisch Genootschap.

Elke ZHG-donateur kan deze Dvd gratis ontvangen, door onderstaand formulier in te vullen en op te sturen **voor 1 september aanstaande**.

Ook kunt u een E-mailbericht sturen met uw verzoek om toezending naar: DVD@Seijst.nl met vermelding van uw naam en adres.

Heeft u - na de vorige oproep in juni - de strook al ingezonden, dan hoeft u natuurlijk geen actie meer te ondernemen.

De Dvd's worden uiterlijk begin september verspreid.

Graag ontvang ik gratis de DVD *Seijst* 1971-2013

Naam .....

Adres .....

.....

A.U.B. Opsturen naar :   ZHG   Postbus 342   3700 AH ZEIST
